

Latvijas
Radio

Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Radio"
Vienotais reģ.nr. 40003080614

Doma laukums 8, Rīga, LV-1505, Latvija
tālr.: 67206722, 67206721, fakss: 67206709
radio@latvijasradio.lv www.latvijasradio.lv

Rīgā,
2019. gada 15. jūlijā Nr. 123/B2-6.5N

Valsts prezidentam Egilam Levitam
Saeimas priekšsēdētājai Inārai Mūrniecei
Ministru prezidenta Krišjāna Kariņa vadītajam Ministru kabinetam
Kultūras ministram Naurim Puntulim
Finanšu ministram Jānim Reiram
Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai
Saeimas Budžeta komisijai
Zināšanai: Nacionālo elektroinisko plašsaziņas līdzekļu padomei

Latvijas Radio valdes ATKLĀTĀ VĒSTULE par finanšu un cilvēkresursu krīzi sabiedriskajā medijā

*Augsti godātais Valsts prezidenta kungs!
Cienījamā Saeimas priekšsēdētāja, valdības un parlamenta locekļi!*

Vēlamies vērst Jūsu uzmanību uz krīzes situāciju Latvijas Radio: šobrīd finansējuma trūkuma dēļ kritiski apdraudēta iespēja nodrošināt sabiedrību ar kvalitatīvu, objektīvu un daudzveidīgu informāciju pietiekamā apjomā, cieš sabiedriskā medija profesionalitātē. Latvijas Radio valde, pilnībā apzinoties sarežģīto situāciju Zīņu dienestā un Latvijas Radio kopumā, aicina **valsts augstākās amatpersonas** nekavējoties iesaistīties situācijas risināšanā, steidzamības kārtībā piešķirot valsts budžeta līdzekļus atalgojumam 100 tūkstošu eiro apmērā jau šim gadam un 996 760 eiro nākamajam gadam.

Šodien, 15. jūlijā, Finanšu ministrija un Pārresoru koordinācijas centrs saņem ministriju un neatkarīgo institūciju budžeta prioritāros pieprasījumus nākamajiem trim gadiem. Tie mērosies daudzos simtos miljonu eiro, lūkojot pēc papildu naudas medīkiem un veselības nozarei, izglītības sistēmai, valsts drošībai un aizsardzībai, ceļu un infrastruktūras sakārtošanai... Virkne vēlmju un vajadzību, starp kurām arī būs arī mūsu, Latvijas Radio, budžeta pieprasījums. Vai to kāds pamanīs? Rūpīgi izlasīs un sapratīs, kas stāv aiz cipariem un birokrātijas standartiem atbilstošajiem aprakstiem? Atļausimies apgalvot – diezin vai, jo sabiedrisko mediju pieprasījumus jau gadiem izdevies paslaucīt zem tepiķa, reaģējot vien ārkārtas situācijās.

Tāpēc līdztekus mūsu kapitāldaļu turētāja – Nacionālās elektroniskās plašsaziņas līdzekļu padomes – sniegtajām prioritātēm Latvijas Radio valde lēma nākt klajā ar atklātu vēstuli, skaidrojot Jums un sabiedrībai kopumā: Latvijas Radio atrodas uz bezdibēņa sliekšņa. **Ja visdrīzākajā laikā netiks piešķirti adekvāti resursi Latvijas Radio saturu veidošanai un programmu izplatībai, būtiski pasliktināsies Latvijas informatīvās telpas drošība un sabiedrības iespējas saņemt neatkarīgu, profesionālu un objektīvu informāciju par valstī un pasaulē notiekošo.**

Kā zināms, Latvijā sabiedrisko mediju finansējums ir zemākais starp Eiropas Savienības dalībvalstīm, tostarp, par 30% mazāks, nekā Lietuvā un gandrīz par 45% mazāks, nekā Igaunijā. Ja vidēji Eiropā sabiedrisko mediju finansēšanai piešķir 0,17% no iekšzemes kopprodukta, Latvijā tas ir 0,1%. Valdība jau sen Mediju politikas pamatnostādnēs apņēmās finansējumu palielināt – pērn rādītajam bija jāsasniedz 0,15% no IKP, savukārt nākamgad jau 0,2%. Diemžēl redzam, ka tas palicis tikai uz papīra. Radio budžets tiek lāpīts ar vienreizējiem piešķīrumi uz vēlēšanām, dziesmu svētkiem, valsts simtgadi un Pāvesta vizīti, neļaujot sistematiski plānot un rēķināties ar ieguldījumiem algās, tehnoloģijās, infrastruktūrā un attīstībā.

Trīs gadu laikā Latvijas Radio ir pametusi trešdaļa darbinieku, tostarp 56 žurnālisti. Pēdējā gada laikā Ziņu dienestu vien pametuši 11 žurnālisti un producenti, kuri lielākoties aizgājuši uz labāk apmaksātiem darbiem komercmedijos un Latvijas Televīzijā. Nekonkurētspējīgā atalgojuma dēļ profesionālus un pieredzējušus žurnālistus piesaistīt nav iespējams, tāpēc atlikušie, cenšoties nosegt visas satura tēmas, ir nemitīgā pārslodzē un uz izdegšanas robežas. Līdzīga situācija ir visā Latvijas Radio kopumā.

Mūsu finansējums atlīdzībai šobrīd ir knapi atgriezies t.s. "pirmskrīzes" līmenī. Inflācija kopš 2008. gada ir vairāk nekā 27% - faktiski nauda Radio darbinieku makos ir pat par piektaļu mazāk, nekā pirms vienpadsmīt gadiem. Tajā pat laikā darba apjoms aug, paģērot spēju iet līdzi laikam un līdztekus lineārajai apraidei veidot arī multimedīālu saturu portāliem, televīzijai, sociālajiem tīkliem.

2019. gadam Latvijas Radio analītiskās kapacitātes stiprināšanai, proti, žurnālistu algām, prasīja 407 tūkstošus eiro. Diemžēl tehniskā budžeta ietvaros izdevās „izkarot” naudu vien sabiedrības saliedētības programmai un ēkas drošības sistēmai. Tobraīd jaunievēlētais Ministru prezidents Krišjānis Kariņš publiski aicināja izprast, ka divu nedēļu laikā, kopš strādāja jaunā valdība, nevarot atrisināt visus sasāpējušos jautājumus, tāpēc par jaunām prioritātēm tiks lemts, izstrādājot 2020. gada budžetu.

Valdības deklarācijā ir apņemšanās stiprināt nacionālo mediju telpu un nodrošināt valsts atbalstu daudzveidīga, kvalitatīva mediju satura veidošanai. Arī Valsts prezidents Egils Levits, stājoties amatā, savā pirmajā uzrunā minēja, ka nepieciešamas reformas informatīvās telpas politikā, nodrošinot mediju, īpaši, sabiedrisko mediju daudzveidību un kvalitāti.

Šis ir lūzuma punkts, kad valstsvīru un lēmumu pieņēmēju solījumu atlikšana vairs nav iespējama. Lai stabilizētu situāciju, Latvijas Radio pieprasā:

1. budžeta pieaugumu atlīdzībai un kapacitātes stiprināšanai 100 tūkstošu eiro apmērā jau šogad;
2. budžeta pieaugumu atlīdzībai un kapacitātes stiprināšanai 989,4 tūkstošu eiro apmērā 2020. gadā un 1,1 miljona eiro apmērā turpmākajos gados;
3. kompensāciju par iziešanu no reklāmas tirgus, lai nodrošinātu raidlaika aizstāšanu ar kvalitatīvu satura un nodrošinātu pamatdarbību, kas līdz šim finansēta no reklāmas ieņēumiem, 1,79 miljonu eiro apmērā 2020. gadā un 3,57 miljonu eiro apmērā turpmākajos gados.

Latvijas Radio lūdz apliecinājumu budžeta pieauguma grafikam, lai mazinātu spriedzi darbiniekos, kā arī spētu risināt konkurētspējas jautājumu darbinieku piesaistē un noturēšanā.

Latvijas Radio izprot valsts budžeta veidošanas nosacījumus, tostarp vajadzību palielināt algas virknei sabiedriskajā sektorā nodarbināto – mediķiem, pedagojiem, sociālajiem darbiniekim. Mēs vienmēr esam iestājušies par visu sabiedrības grupu interesēm. Tomēr šoreiz pienācis brīdis, kad lūdzam visiem kopā iestāties par Latvijas Radio – vienu no svarīgākajiem demokrātijas stūrakmeņiem ar augstāko sabiedrības uzticības mandātu.

Aicinām visas iesaistītās puses un sabiedrību kopumā atbalstīt finansējuma piešķiršanu Latvijas Radio!

Valdes priekšsēdētāja

U.Klapkalne

Valdes locekle

M.Tukiša

Valdes locekle

S. Dika-Bokmeldere